

ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Online εκπαίδευση χρηστών πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού

Στόχος των προγραμμάτων πληροφοριακού γραμματισμού είναι η εκπαίδευση των φοιτητών στη σωστή χρήση της πληροφορίας. Ο εκπαιδευμένος φοιτητής θα πρέπει να είναι αυτόνομος, ικανός να αναζητά, να ανακτά και να αξιολογεί πληροφορίες σε οποιοδήποτε περιβάλλον και αν βρεθεί. Τα online προγράμματα πληροφοριακού γραμματισμού των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, στην Αυστραλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο επιβεβαιώνουν την ανάγκη για μεθοδική εκπαίδευση σε θέματα αναζήτησης πληροφοριών, αξιολόγησης και συγγραφής εργασιών, αλλά και σε θέματα λογοκλοπής και πνευματικών δικαιωμάτων. Σύμφωνα με τα πρότυπα της Αμερικάνικης Ένωσης Κολεγιακών και Ερευνητικών Βιβλιοθηκών ένα άτομο που έχει παρακολουθήσει ένα πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού έχει αποκτήσει τις βάσεις για τη συστηματική δια βίου εκπαίδευσή του και είναι ικανός:

- να προσδιορίζει την έκταση της απαιτούμενης πληροφόρησης
- να έχει πρόσβαση στην απαιτούμενη πληροφόρηση αποτελεσματικά και ικανοποιητικά
- να αποτιμά την πληροφόρηση και τις πηγές της με κριτικό πνεύμα
- να ενσωματώνει επιλεγμένη πληροφόρηση στην ήδη υπάρχουσα γνωστική βάση του
- να χρησιμοποιεί την πληροφόρηση αποτελεσματικά για να επιτελέσει ένα συγκεκριμένο σκοπό
- να κατανοεί τα οικονομικά, νομικά και κοινωνικά θέματα που περιβάλλουν τη χρήση της πληροφόρησης, να έχει πρόσβαση και να χρησιμοποιεί την πληροφόρηση ηθικά και νόμιμα.

Τα προγράμματα πληροφοριακού γραμματισμού δεν πρέπει να συγχέονται με σεμινάρια βιβλιογραφικής εκ-

παίδευσης που διοργανώνονται από τους βιβλιοθηκονόμους για την ενημέρωση και εξοικείωση των χρηστών με τον τρόπο λειτουργίας μιας βιβλιοθήκης. Η βιβλιογραφική εκπαίδευση ωστόσο μπορεί να αποτελέσει μέρος ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πληροφοριακού γραμματισμού.

Πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού

Ενότητα 1	Ενότητα 2	Ενότητα 3	Ενότητα 4	Ενότητα 5	Επιμόρφωση
Προσδιορισμός πληροφοριακών αναγκών	Αναζήτηση και συντήρηση πληροφοριών	Αξιολόγηση πληροφοριών	Συγγραφή και βιβλιοθέση	Συστάει χρήση της πληροφορίας	Πηγές και πληροφορίες

ΑΔΑ Προσδιορισμός πληροφοριακών αναγκών

Προσδιορισμός θέματος
Εντοπισμός βιβλιογραφίας
Πηγές πληροφορίας
Πηγές δημοσίευσης

- Επιστηνή
- Βιβλία
- Παραδείγματα
- Διαδικτυακό
- Εφημερίδες
- Οπισθοκατασκευαστικό υλικό
- Κιβερνητικές εκδόσεις και νομοθεσία
- Ελέγξτε τις γνώσεις σας

Βιβλία: Τα βιβλία χρησιμοποιούνται ως πηγή πληροφορίας, όταν το αντικείμενο έρευνας σχετίζεται με βιβλιογραφική ανασκόπηση, με ιστορικά στοιχεία και γενικότερα με εξειληκτική κάλυψη ενός θέματος. Τα βιβλία είναι σε έντυπη μορφή και μπορεί ο φοιτητής να τα εντοπίσει στον κατάλογο της βιβλιοθήκης αλλά και σε ηλεκτρονική καθώς η βιβλιοθήκη έχει εξασφαλίσει πρόσβαση στους χρήστες της σε σειρά από ηλεκτρονικά βιβλία.

Επιπλέον, στη δάσκα των φοιτητών για την εκπόνηση των εργασιών τους είναι και τα πληροφοριακά βιβλία, όπως είναι οι εγκυκλοπαίδειες, τα λεξικά, οι επιτηδέες κλπ, τα οποία προσορίζονται μόνο για επίτοια χρήση. Τα πληροφοριακά βιβλία μπορούν να επιτελέσουν επικοινωνικό ρόλο στη διαδικασία προσδιορισμού ενός θέματος και στη συγγραφή εργασίας.

Η Βιβλιοθήκη του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης ακολουθώντας τις διεθνείς τάσεις και πρακτικές, είναι η πρώτη ελληνική ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη που αναπτύσσει το δικό της online πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού. Η υλοποίηση του προγράμματος γίνεται στο πλαίσιο του ΓΚ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και συγκεκριμένα στη δράση ΕΠΕΑΕΚ II «Ενίσχυση και εμπλουτισμός των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών», «Η Βιβλιοθήκη του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης: Ένα μοντέλο που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των χρηστών της για πληροφόρηση». Η πρόσβαση στο πρόγραμμα θα είναι ελεύθερη όχι μόνο για τα

μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, αλλά για κάθε χρήστη μέσω της ιστοσελίδας της Βιβλιοθήκης [<http://www.lib.teithe.gr>] και σύμφωνα με το σχεδιασμό της θα περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

• **Προσδιορισμός πληροφοριακών αναγκών**

Η ενότητα αυτή θα βοηθήσει το φοιτητή να αναπτύξει συγκεκριμένες δεξιότητες ώστε να είναι ικανός να προσδιορίσει το θέμα μιας εργασίας ορίζοντας λέξεις-κλειδιά, να εντοπίσει την προτεινόμενη βιβλιογραφία, να κατανοήσει τα διαφορετικά είδη πηγών πληροφόρησης και δημοσίευσης και να ανατρέξει κάθε φορά στην πιο κατάλληλη πηγή.

• **Προσδιορισμός και ανάκτηση πληροφοριών**

Στόχος της ενότητας είναι η εξοικείωση του φοιτητή με τις διαφορετικές στρατηγικές αναζήτησης και την ανάκτηση πληροφοριών από τον κατάλογο της βιβλιοθήκης, από τις βάσεις δεδομένων και από το διαδίκτυο.

• **Αξιολόγηση πληροφοριών**

Η συγκεκριμένη ενότητα θέτει τις βάσεις για τη σωστή αξιολόγηση των αποτελεσμάτων μιας έρευνας και την αναθεώρηση των στρατηγικών αναζήτησης, αν τα αποτελέσματα δεν είναι ικανοποιητικά.

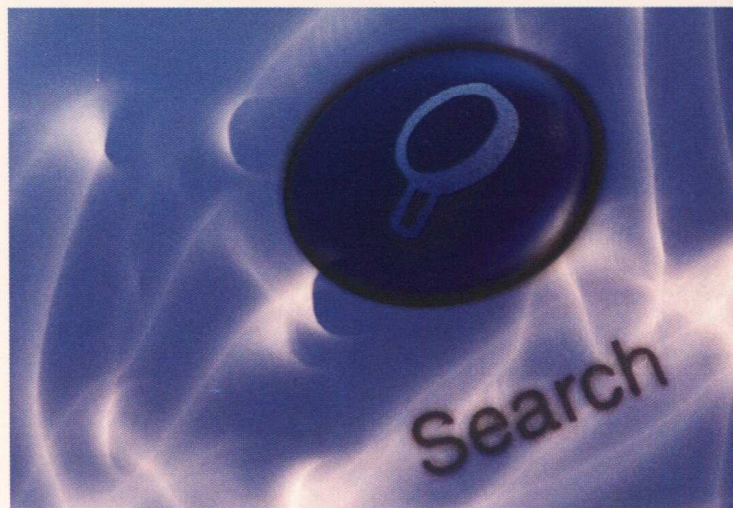
• **Συγγραφή και δημοσίευση**

Η ενότητα βοηθά το φοιτητή στη μεθοδική οργάνωση του συγκεντρωμένου υλικού της έρευνας, στη σύνθεση των πληροφοριών και στη σύνταξη γραπτού κειμένου με τη μορφή εργασίας ή μελέτης.

• **Σωστή χρήση της πληροφορίας**

Στόχος της ενότητας είναι η εκπαίδευση του φοιτητή ώστε να μπορεί να χρησιμοποιεί σωστά την πληροφορία σεβόμενος τις αρχές της πνευματικής ιδιοκτησίας και να συντάσσει βιβλιογραφικές αναφορές σύμφωνα με διεθνή πρότυπα.

Επιπροσθέτως, το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει γλωσσάριο ορολογίας, σύστημα ευελικτης αναζήτησης όρων, δυνατότητα επικοινωνίας με τους διαχειριστές του προγράμματος και ερωτηματολόγιο στο τέλος κάθε ενότητας με δυνατότητα καταγραφής και αποστολής των αποτελεσμάτων του σε εγγεγραμμένους φοιτητές και καθηγητές του ιδρύματος.

Το περιεχόμενο του προγράμματος πληροφοριακού γραμματισμού της Βιβλιοθήκης του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης θα είναι διαθέσιμο και στην αγγλική γλώσσα, ώστε να ανταποκρίνεται και στις μαθησιακές ανάγκες των επισκεπτών φοιτητών του εξωτερικού. Επιπλέον, φιλοδοξεί να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τις υπόλοιπες ελληνικές βιβλιοθήκες, αλλά και για βιβλιοθήκες του εξωτερικού σε ενδεχόμενη ανάπτυξη νέων αντίστοιχων προγραμμάτων. Για το λόγο αυτό ακολουθεί διεθνή πρότυπα, όπως της Αμερικάνικης Ένωσης Κολεγιακών και Ερευνητικών Βιβλιοθηκών (A.C.R.L.) αλλά και του Ινστιτούτου Πληροφοριακής Παιδείας της Αυστραλίας και Ν. Ζηλανδίας και έχει επιλεγεί η χρήση λογισμικού ανοικτού κώδικα, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα αναβάθμισης και εμπλουτισμού των υπηρεσιών του.

Το πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού της Βιβλιοθήκης μπορεί να συνδράμει στη διδασκαλία αντίστοιχων μαθημάτων που συμπεριλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών ορισμένων τμημάτων του Ιδρύματος. Σε επόμενο στάδιο μπορεί να αποτελέσει το κίνητρο για την ενσωμάτωση αυτόνομου μαθήματος πληροφοριακού γραμματισμού στους κύκλους σπουδών όλων των τμημάτων. ■

Ομάδα εργασίας:

*Δρ Αφροδίτη Μάλλιαρη, Βιβλιοθηκονόμος
Δρ Ηλίας Νίτσος, Πληροφορικός*

Πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού

Ενότητα 1	Ενότητα 2	Ενότητα 3	Ενότητα 4	Ενότητα 5	Επιρόβλητα
Προσδιορισμός πληροφοριακών αναγκών	Αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών	Αξιολόγηση πληροφοριών	Συγγραφή και δημοσίευση	Σωστή χρήση της πληροφορίας	Ποιότητα και πληροφόρηση

ΔΔΔ Προσδιορισμός πληροφοριακών αναγκών

Προσδιορισμός θέματος
Εντοπισμός βιβλιογραφίας
Πηγές πληροφόρησης
Πηγές δημοσίευσης
Επιστημονικά περιοδικά
Βιβλία
Περιοδικά Διαδίκτυο
Εφημερίδες
• Οπτικοακουστικά υλικά
Κυβερνητικές εκδόσεις και νομοθεσία

Οπτικοακουστικά υλικά: Το οπτικοακουστικό υλικό περιλαμβάνει υλικά όπως κασέτες ήχου, οπτικοί δίσκοι, δίσκοι θινυλίου, κλπ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
75% ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
25% ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

ΕΛΛΑΔΑ
2008
Απόφαση υπαριθμ. 1444/2008

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
2ο Επαγγελματικό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχαϊκής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ-ΜΕΤΡΟ 2.1 ΕΝΕΡΓΕΙΑ 2.1.3 ΚΑΤ. ΠΡ. 2.1.3.5
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ
ΚΩΔ. ΕΡΓΟΥ: 61083
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ 25% ΕΚΤ 75%